

II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚII ȘI ORGANE ALE UNIUNII EUROPENE

COMISIE

Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2009/C 257/01)

1. INTRODUCERE ȘI DOMENIU DE APLICARE AL COMUNICĂRII

1. În ultimele trei decenii, sectorul radiodifuziunii a fost supus unor schimbări importante. Eliminarea monopolurilor, apariția unor noi operatori și dezvoltarea rapidă a tehnologiei au modificat în mod fundamental mediul concurențial. Difuzarea programelor de televiziune era, în mod tradițional, o activitate rezervată. Încă de la început, această activitate a fost desfășurată, în majoritatea cazurilor, de către întreprinderi publice într-un regim de monopol, în principal ca o consecință a numărului limitat de frecvențe de radiodifuziune disponibile și a barierelor importante la intrarea pe piață.
2. Cu toate acestea, în anii 1970, dezvoltarea economică și tehnologică a permis statelor membre să autorizeze, într-o măsură din ce în ce mai mare, alți operatori de radiodifuziune. În consecință, statele membre au decis liberalizarea pieței. Aceasta a permis consumatorilor să beneficieze de o gamă mai largă de opțiuni, în special de un număr mai mare de posturi și de servicii noi care au devenit disponibile; de asemenea, a fost favorizată apariția și dezvoltarea unor operatori europeni importanți, dezvoltarea noilor tehnologii și un nivel mai ridicat de pluralism în sectorul respectiv, ceea ce înseamnă mai mult decât simpla disponibilitate de posturi și servicii suplimentare. Concomitent cu liberalizarea pieței, statele membre au considerat că serviciile publice de radiodifuziune trebuie păstrate pentru a garanta acoperirea unor domenii variate și a asigura răspunsul la nevoile și la obiectivele de ordine publică care altfel nu ar fi putut fi satisfăcute în mod necesar la un nivel optim. Acest fapt a fost confirmat în protocolul de interpretare privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre, anexat la Tratatul CE (denumit în continuare „Protocolul de la Amsterdam”).
3. În același timp, intensificarea concurenței, precum și prezența operatorilor finanțați de către stat au contribuit,

de asemenea, la creșterea preocupării pentru egalitatea de tratament, care a fost adusă în atenția Comisiei de către operatorii privați. Plângerile se referă la preținse încălcări ale articolelor 86 și 87 din Tratatul CE cu privire la finanțarea publică a organismelor publice de radiodifuziune.

4. Comunicarea Comisiei din 2001 cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune ⁽¹⁾ a instaurat mai întâi cadrul de finanțare a serviciului public de radiodifuziune de către stat. Comunicarea din 2001 a servit drept o bază adecvată pentru a permite Comisei să elaboreze practici semnificative de luare a deciziilor în acest domeniu. Din 2001 au fost adoptate peste douăzeci de decizii privind finanțarea serviciilor publice de radiodifuziune.
5. Între timp, progresul tehnologic a modificat în mod fundamental piețele de audiovizual și radiodifuziune. S-au multiplicat platformele de distribuție și tehnologiile, precum televiziunea digitală, televiziunea pe bază de protocol internet (IPTV), televiziunea mobilă și vizionarea la cerere. Acest lucru a condus la sporirea concurenței cu noii actori care au intrat pe piață, precum operatorii de rețea și societățile furnizoare de servicii internet. Progresele tehnologice au permis, de asemenea, apariția unor noi servicii media, precum serviciile de informații electronice și serviciile neliniare sau la cerere. Furnizarea serviciilor audiovizuale este un proces convergent, consumatorii putând să obțină din ce în ce mai multe servicii multiple cu ajutorul unui dispozitiv sau al unei platforme unice sau să obțină orice serviciu dat pe platforme sau dispozitive multiple. Varietatea în creștere de opțiuni pentru consumatori privind accesarea conținutului media a dus la creșterea numărului serviciilor audiovizuale oferite și la fragmentarea audienței. Noile tehnologii au permis o îmbunătățire a participării consumatorilor. Modelul

⁽¹⁾ JO C 320, 15.11.2001, p. 5.

tradițional de consumator pasiv s-a transformat treptat într-o participare activă și un control al conținutului de către consumatori. Pentru a ține pasul cu noile provocări, organismele de radiodifuziune atât din sectorul public cât și din sectorul privat și-au diversificat activitățile, evoluând progresiv către noi platforme de distribuție și extinzând gama serviciilor pe care le oferă. Recent, această diversificare a activităților cu finanțare publică a organismelor publice de radiodifuziune (precum conținutul electronic, posturile de interes special) a determinat înregistrarea unui număr de plângeri din partea altor actori de pe piață, inclusiv din partea unor editori.

6. Din 2001 s-au înregistrat, de asemenea, evoluții legislative importante care au un impact asupra sectorului radiodifuziunii. În hotărârea sa din cauza Altmark⁽²⁾ din 2003, Curtea Europeană de Justiție a precizat condițiile în care compensațiile pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat. În 2005, Comisia a adoptat o nouă decizie⁽³⁾ și un cadru⁽⁴⁾ privind ajutoarele de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public. În 2007, Comisia a adoptat o Comunicare de însoțire a Comunicării privind „O piață unică pentru Europa secolului XXI – Servicii de interes general, inclusiv servicii sociale de interes general: un nou angajament european”⁽⁵⁾. Mai mult, în decembrie 2007 a intrat în vigoare Directiva privind serviciile mass-media audiovizuale⁽⁶⁾, extinzând domeniul de aplicare al reglementării UE în domeniul audiovizual la serviciile media emergente.
7. Aceste schimbări de pe piață și din cadrul legislativ au impus o actualizare a comunicării din 2001 privind ajutoarele de stat pentru serviciul public de radiodifuziune. Planul de acțiune⁽⁷⁾ al Comisiei din 2005 privind ajutoarele de stat a anunțat „reevaluarea, de către Comisie, a Comunicării sale privind aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune. În special odată cu dezvoltarea noilor tehnologii digitale și a serviciilor legate de internet au apărut noi aspecte privind domeniul de aplicare al activităților legate de serviciul public”.
8. În perioada 2008-2009, Comisia a organizat câteva consultări publice privind revizuirea Comunicării privind radiodifuziunea din 2001. Prezenta comunicare conso-

lidează practica decizională a Comisiei în materie de ajutoare de stat într-un mod orientat spre viitor, bazat pe comentariile primite în urma consultărilor publice. Comunicarea clarifică principiile urmate de Comisie în aplicarea articolelor 87 și 86 alineatul (2) din Tratatul CE în materie de finanțare publică a serviciilor audiovizuale din sectorul radiodifuziunii⁽⁸⁾, având în vedere recente evoluții ale pieței și ale cadrului juridic. Prezenta comunicare nu aduce atingere aplicării normelor legate de piața internă și libertăților fundamentale în domeniul radiodifuziunii.

2. ROLUL SERVICIULUI PUBLIC DE RADIODIFUZIUNE

9. Serviciul public de radiodifuziune, cu toate că are o importanță economică evidentă, nu este comparabil cu niciun serviciu public desfășurat în alte sectoare economice. Nu există un alt serviciu care, în același timp, să dispună de acces la un segment de populație atât de vast, să ofere acestuia un volum atât de mare de informații și conținut, precum și să transmită și să influențeze astfel atât opiniile individuale, cât și opinia publică.
10. În plus, radiodifuziunea este, în general, percepută drept o sursă de informații fiabilă și reprezintă principala sursă de informare pentru o parte considerabilă a populației. Astfel, aceasta îmbogățește dezbaterile publice și, în ultimă instanță, poate asigura tuturor cetățenilor participarea într-o măsură echitabilă la viața publică. În acest sens, garanțiile privind independența serviciului de radiodifuziune sunt de o importanță deosebită, în conformitate cu principiul libertății de expresie, astfel cum este consacrat în articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene⁽⁹⁾ și în articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un principiu general de drept a cărui respectare este asigurată de instanțele europene⁽¹⁰⁾.
11. Rolul serviciului public⁽¹¹⁾ în general este recunoscut de tratat, în special prin articolul 16 și articolul 86 alineatul (2). Interpretarea acestor dispoziții în sensul caracterului specific al sectorului radiodifuziunii este subliniată în Protocolul de la Amsterdam, care, după ce stabilește că „radiodifuziunea ca serviciu public în statele membre este direct legată de nevoile democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți, precum și de necesitatea de a păstra pluralismul în mass-media”, prevede că: „Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc

⁽²⁾ Hotărârea din cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH („Altmark”) Rec. 2003, p. I-7747.

⁽³⁾ Decizia Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 312, 29.11.2005, p. 67).

⁽⁴⁾ Cadru comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (JO C 297, 29.11.2005, p. 4).

⁽⁵⁾ COM (2007) 725 final.

⁽⁶⁾ Directiva 2007/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 de modificare a Directivei 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 332, 18.12.2007, p. 27).

⁽⁷⁾ COM(2005) 107 final.

⁽⁸⁾ În scopul prezentei comunicări, noțiunea de „serviciu (servicii) audiovizual(e)” se referă la difuzarea lineară și/sau nonliniară de conținut audio și/sau audiovizual, și de servicii conexe, precum serviciile electronice de informare bazate pe text. Trebuie făcută o distincție între această noțiune de „serviciu (servicii) audiovizual(e)” și conceptul mai restrâns de „serviciu (servicii) media audiovizual(e)”, astfel cum este definit la articolul 1 litera (a) din Directiva serviciilor media audiovizuale.

⁽⁹⁾ JO C 364, 18.12.2000, p. 1.

⁽¹⁰⁾ Hotărârea din cauza C-260/89 ERT, Rec. 1991, p. I-2925.

⁽¹¹⁾ În sensul prezentei comunicări și în conformitate cu articolul 16 din Tratatul CE și cu declarația nr. 13 anexată la actul final de la Amsterdam, se consideră că termenul „serviciu public”, astfel cum este utilizat în Protocolul privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre, trimite la termenul „serviciu de interes economic general”, utilizat în articolul 86 alineatul (2).

atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să își îndeplinească misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru, și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor comerciale și concurenței în Comunitate, într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea misiunii acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare.”

12. Importanța serviciului public de radiodifuziune pentru viața socială, democratică și culturală a Uniunii a fost reafirmată în Rezoluția Consiliului privind serviciul public de radiodifuziune. După cum se subliniază în rezoluție: „Accesul larg al publicului la diferite posturi și servicii, fără discriminare și pe baza egalității de șanse, constituie o condiție prealabilă necesară pentru îndeplinirea obligației speciale de serviciu public de radiodifuziune”. În plus, serviciul public de radiodifuziune trebuie „să beneficieze de progresul tehnologic”, să ofere „publicului avantajele noilor servicii audiovizuale și de informare și ale noilor tehnologii” și să se implice în „dezvoltarea și diversificarea activităților în era digitală”. În cele din urmă, „serviciul public de radiodifuziune trebuie să fie în măsură să continue furnizarea unei game largi de programe, în conformitate cu misiunea sa, astfel cum a fost definită de către statele membre, pentru a se adresa societății în ansamblul său; în acest context, eforturile serviciului public de radiodifuziune de atragere a unui public cât mai larg sunt legitime” ⁽¹²⁾.
13. Rolul serviciului public de radiodifuziune în promovarea diversității culturale a fost recunoscut, de asemenea, de Convenția UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, care a fost aprobată de Consiliu în numele Comunității, făcând astfel parte din dreptul CE ⁽¹³⁾. Convenția menționează că fiecare parte poate adopta „măsuri care să vizeze protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale pe teritoriul său”. Astfel de măsuri pot include, printre altele, „măsuri care să vizeze sporirea diversității mass-mediei, inclusiv prin serviciul public de radiodifuziune” ⁽¹⁴⁾.
14. Aceste valori ale radiodifuziunii publice sunt importante în egală măsură în noul cadru media, aflat într-un proces de schimbare rapidă. Acest principiu a fost subliniat, de

asemenea, în Recomandările Consiliului Europei privind pluralismul și diversitatea conținutului mediatic ⁽¹⁵⁾ și misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională ⁽¹⁶⁾. Această ultimă recomandare cere membrilor Consiliului Europei să „garanteze mijloace publice de informare în masă [...] într-un mod transparent și responsabil” și „să permită mijloacelor publice de informare în masă să răspundă pe deplin și eficient la provocările societății informaționale, respectând structura duală public/privat a peisajului media electronic european și acordând atenție aspectelor legate de piață și concurență”.

15. În Rezoluția sa privind concentrarea și pluralismul mijloacelor de informare în masă în Uniunea Europeană, Parlamentul European a recomandat ca „normele ce reglementează ajutoarele de stat să fie elaborate și puse în aplicare într-un mod care să permită mijloacelor publice și comunitare de informare în masă să își îndeplinească rolul într-un mediu dinamic, asigurându-se în același timp că mass-media publică își îndeplinește sarcina încredințată de statele membre în mod transparent și responsabil și evitând folosirea abuzivă a fondurilor publice din motive avantajoase din punct de vedere politic sau economic” ⁽¹⁷⁾.
16. În același timp și fără a aduce atingere celor menționate anterior, trebuie notat faptul că organismele private de radiodifuziune, dintre care un anumit număr sunt supuse unor obligații de serviciu public, participă în mod semnificativ, de asemenea, la realizarea obiectivelor Protocolului de la Amsterdam, în măsura în care contribuie la garantarea pluralismului, la îmbogățirea dezbaterilor culturale și politice și la extinderea gamei de programe. Mai mult, editorii de ziare sau de alte materiale media pe suport de hârtie sunt, de asemenea, importanți garanți ai informării obiective a publicului și ai democrației. Dat fiind faptul că acești operatori se află în prezent în competiție pe internet cu operatorii de radiodifuziune, toți acești distribuitori comerciali de conținut media sunt îngrijorați de potențialele efecte negative pe care ajutoarele de stat către organismele publice de radiodifuziune le-ar putea avea asupra dezvoltării noilor modele economice. Astfel cum s-a reamintit în Directiva serviciilor media audiovizuale ⁽¹⁸⁾ „coexistența furnizorilor privați și publici de servicii mass-media audiovizuale este o trăsătură care distinge piața europeană a audiovizualului”. Într-adevăr, este în interesul comun să se mențină o pluralitate a ofertei echilibrate de servicii media publice și private, de asemenea în contextul actual dinamic al pieței media.

⁽¹²⁾ Rezoluția Consiliului și a reprezentărilor guvernelor statelor membre, reuiniți în cadrul Consiliului din 25 ianuarie 1999 (JO C 30, 5.2.1999, p. 1).

⁽¹³⁾ Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, aprobată prin Decizia 2006/515/CE a Consiliului din 18 mai 2006. În conformitate cu Anexa 2 la decizia Consiliului, „Convenția este obligatorie pentru Comunitate și aceasta va asigura punerea ei în aplicare”.

⁽¹⁴⁾ Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, articolul 6 alineatul (1) și alineatul (2) litera (h).

⁽¹⁵⁾ Recomandarea CM/Rec(2007)2 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind pluralismul și diversitatea conținutului mediatic, adoptată la 31 ianuarie 2007 cu ocazia celei de a 985-a reuniuni a delegațiilor miniștrilor.

⁽¹⁶⁾ Recomandarea CM/Rec(2007)3 a Comitetului de Miniștri adresată statelor membre privind misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională, adoptată la 31 ianuarie 2007 cu ocazia celei de a 985-a reuniuni a delegațiilor miniștrilor.

⁽¹⁷⁾ Rezoluția Parlamentului European din 25 septembrie 2008 privind concentrarea și pluralismul mass-mediei în Uniunea Europeană, 2007/2253 (INI).

⁽¹⁸⁾ A se vedea nota de subsol 6 anterioară.

3. CONTEXTUL JURIDIC

17. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat pentru un serviciu public de radiodifuziune trebuie să ia în considerare o serie de elemente diferite. Evaluarea ajutoarelor de stat de bază pe articolele 87 și 88 privind ajutoarele de stat și pe articolul 86 alineatul (2) privind aplicarea normelor tratatului și, în special, a normelor de concurență, în materie de servicii de interes economic general. Tratatul de la Maastricht a introdus articolul 151 privind cultura și articolul 87 alineatul (3) litera (d) privind ajutoarele pentru promovarea culturii. Tratatul de la Amsterdam a introdus o dispoziție specială (articolul 16) privind serviciile de interes economic general precum și Protocolul de la Amsterdam privind sistemul serviciilor publice de radiodifuziune în statele membre.
18. Cadrul de reglementare privind „serviciile media audio-vizuale” este coordonat la nivel european prin Directiva serviciilor media audiovizuale. Cerințele de transparență financiară privind autoritățile publice sunt reglementate prin Directiva privind transparența⁽¹⁹⁾.
19. Aceste norme sunt interpretate de către Curtea de Justiție și Tribunalul de Primă Instanță. De asemenea, Comisia a adoptat o serie de comunicări privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat. În special, în 2005, Comisia a adoptat Cadrul de servicii de interes economic general⁽²⁰⁾ și decizia⁽²¹⁾ care clarifică cerințele articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE. Aceasta din urmă se aplică, de asemenea, în domeniul radiodifuziunii, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile menționate la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din decizie⁽²²⁾.

4. APLICABILITATEA ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (1)

4.1. Caracterul de ajutor de stat al finanțării publice a organismelor publice de radiodifuziune

20. În conformitate cu articolul 87 alineatul (1), noțiunea de ajutor de stat presupune următoarele condiții: (1) trebuie să existe o intervenție din partea statului sau prin intermediul resurselor de stat; (2) intervenția trebuie să fie susceptibilă să afecteze relațiile comerciale între statele membre, (3) aceasta trebuie să ofere un avantaj beneficiarului, (4) trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența⁽²³⁾. Existența ajutoarelor de stat trebuie evaluată obiectiv, ținând cont de jurisprudența instanțelor comunitare.

⁽¹⁹⁾ Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006.

⁽²⁰⁾ A se vedea nota de subsol 4 anterioară.

⁽²¹⁾ A se vedea nota de subsol 3 anterioară.

⁽²²⁾ În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (a) din decizie, aceasta se aplică ajutoarelor de stat sub forma unei „compensații pentru serviciu public acordată întreprinderilor cu o cifră de afaceri brută anuală medie, toate activitățile fiind incluse, de mai puțin de 100 milioane EUR pe parcursul a două exerciții financiare anterioare exercițiului financiar în care a fost atribuit serviciul de interes economic general, care primesc o compensație anuală pentru serviciul în cauză inferioară valorii de 30 de milioane EUR”.

⁽²³⁾ Hotărârea din cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 „TV2” la punctul 156.

21. Efectul, și nu scopul intervenției statului, reprezintă elementul decisiv pentru a stabili caracterul acesteia de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1). Organismele publice de radiodifuziune sunt finanțate în mod normal din bugetul de stat sau prin intermediul unor taxe percepute posesorilor de echipamente de transmisie. În anumite cazuri, statul efectuează aporturi de capital sau anulări de datorii în favoarea organismelor publice de radiodifuziune. Măsurile financiare în cauză sunt în mod normal efectuate de către autoritățile publice și presupun un transfer de resurse de stat⁽²⁴⁾.

22. În general, se poate considera că finanțarea acordată de stat organismelor publice de radiodifuziune influențează comerțul între statele membre. Așa cum a remarcat Curtea de Justiție: „Atunci când un ajutor acordat de stat sau prin intermediul unor resurse de stat consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul comerțului intracomunitar, acestea din urmă trebuie considerate a fi influențate de respectivul ajutor”⁽²⁵⁾. Acest fapt este evident în cazul achiziționării și vânzării drepturilor de difuzare, care se realizează de multe ori la nivel internațional. De asemenea, în cazul organismelor publice de radiodifuziune autorizate să vândă spații publicitare, publicitatea are un efect transfrontalier, în special în zonele lingvistice omogene situate de o parte și de alta a frontierelor naționale. În plus, structura acționariatului organismelor comerciale de radiodifuziune poate cuprinde mai multe state membre. Mai mult, serviciile furnizate prin intermediul internetului au în general o acoperire mondială.

23. După cum clarifică Curtea în cauza *Altmark*⁽²⁶⁾, în ceea ce privește existența acestui avantaj, compensația pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite patru condiții cumulative. În primul rând, întreprinderii beneficiare trebuie să i se fi încredințat în mod efectiv exercitarea de obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite cu claritate. În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil în mod obiectiv și transparent. În al treilea rând, compensația nu poate depăși valoarea necesară acoperirii parțiale sau totale a costurilor survenite în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil. În sfârșit, dacă întreprinderea care are obligații de serviciu public, într-un anumit caz, nu este aleasă conform unei proceduri de achiziții publice care ar permite selectarea ofertantului capabil să presteze serviciile în cauză la cel mai mic preț pentru comunitate, nivelul compensației trebuie stabilit pe baza unei analize a costurilor pe care le-ar fi înregistrat o întreprindere

⁽²⁴⁾ În ceea ce privește încadrarea finanțării taxei de licență ca resursă de stat, a se vedea hotărârea din cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 „TV2” la punctele 158-159.

⁽²⁵⁾ Cauzele 730/79, Phillip Morris Holland/Comisia, Rec. 1980, p. 2671, punctul 11; C-303/88, Italia/Comisia, Rec. 1991, I-1433, punctul 27; C-156/98, Germania/Comisia, Rec. 2000, p. I-6857, punctul 33.

⁽²⁶⁾ Cauza C-280/00, a se vedea nota de subsol 2 de mai sus.

obișnuită, bine administrată și dotată în mod adecvat, pentru a executa aceste obligații, îndeplinind cerințele necesare de serviciu public.

24. În măsura în care finanțarea nu satisface condițiile de mai sus, se consideră că aceasta favorizează în mod selectiv doar anumite organisme de radiodifuziune, astfel denaturând sau amenințând să denatureze concurența.

4.2. Natura ajutorului: ajutoare existente și ajutoare noi

25. Schemele de finanțare în vigoare în prezent în majoritatea statelor membre au fost introduse cu mult timp în urmă. În consecință, Comisia trebuie să stabilească mai întâi dacă respectivele scheme pot fi considerate „ajutoare existente”, în sensul articolului 88 alineatul (1) din tratat. În conformitate cu aceste dispoziții „Comisia, împreună cu statele membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței comune”.
26. În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul de procedură ⁽²⁷⁾, ajutoarele existente includ „[...] orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului”.
27. În cazul Austriei, Finlandei și Suediei, măsurile privind ajutoarele de stat introduse înainte de intrarea în vigoare în aceste țări a Acordului privind SEE, la 1 ianuarie 1994, sunt considerate ca ajutoare existente. În ceea ce privește cele zece state membre care au aderat în 2004 (Cipru, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia), precum și România și Bulgaria, care au aderat în 2007, se consideră ajutoare existente măsurile puse în aplicare înainte de 10 decembrie 1994, cele incluse pe lista anexată la Tratatul de aderare și cele aprobate în conformitate cu „procedura interimară”.
28. În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul de procedură, ajutorul existent cuprinde și „ajutorul considerat ajutor existent, deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de statul membru”.
29. În conformitate cu jurisprudența Curții ⁽²⁸⁾, Comisia trebuie să verifice dacă a fost modificat cadrul juridic în

conformitate cu care se acordă ajutorul de la adoptarea sa. Comisia consideră că cea mai adecvată metodă ⁽²⁹⁾ este analiza de la caz la caz, luând în considerare toate elementele referitoare la sistemul de radiodifuziune din statul membru respectiv.

30. Conform jurisprudenței stabilite prin cauza *Gibraltar* ⁽³⁰⁾, nu orice modificare a ajutoarelor existente trebuie privită ca o transformare a ajutorului existent într-un nou ajutor. Potrivit Tribunalului de Primă Instanță, „doar în cazul în care modificarea afectează însăși substanța schemei inițiale, aceasta din urmă se transformă într-o nouă schemă de ajutor. Nu poate fi vorba de o asemenea modificare în cazul în care noul element este în mod clar dissociabil de schema inițială”.
31. În lumina considerațiilor de mai sus, în practica sa decizională, Comisia a examinat în general (1) dacă regimul inițial de finanțare a organismelor publice de radiodifuziune reprezintă ajutor existent în conformitate cu regulile menționate la punctele 26 și 27 de mai sus; (2) dacă modificările subsecvente afectează însăși substanța măsurii inițiale (adică natura avantajului sau sursa de finanțare, scopul ajutorului, beneficiarii sau scopul activităților beneficiarilor) sau dacă aceste modificări sunt de natură pur formală sau administrativă; și (3) în cazul în care aceste modificări sunt substanțiale, dacă acestea sunt separabile de măsura originală, caz în care pot fi analizate separat, sau dacă nu sunt separabile de măsura originală, astfel încât aceasta este transformată în întregime într-un nou ajutor.

5. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTOARELOR DE STAT ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3)

32. Deși compensația pentru obligația de serviciu public de radiodifuziune este evaluată în mod obișnuit în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) din tratat, în domeniul radiodifuziunii se pot aplica, în principiu, și derogările menționate la articolul 87 alineatul (3), dacă sunt îndeplinite condițiile relevante.

⁽²⁷⁾ Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, 27.3.1999, p. 1).

⁽²⁸⁾ Cauza C-44/93, *Narmur-Les Assurances du Crédit SA/Office National du Ducroire și Regatul Belgiei*, Rec. 1994, p. I-3829.

⁽²⁹⁾ A se vedea, de exemplu, deciziile Comisiei în următoarele cazuri: E 8/06, Ajutor de stat în favoarea organismului public flamand de radiodifuziune VRT (JO C 143, 10.6.2008, p. 7), E 4/05, Ajutor de stat pentru finanțarea RTE și TNAG (TG4) (JO C 121, 17.5.2008, p. 5), E 9/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea RAI (JO C 235, 23.9.2005, p. 3), E 10/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea France 2 și France 3 (JO C 240, 30.9.2005, p. 20), E 8/05, Organismul public spaniol de radiodifuziune RTVE (JO C 239, 4.10.2006, p. 17), C 2/04, Finanțarea ad-hoc a organismelor publice olandeze de radiodifuziune (JO L 49, 22.2.2008, p. 1), C 60/99 Decizia Comisiei din 10 decembrie 2003 privind ajutorul de stat acordat de către Franța în favoarea France 2 și France 3 (JO L 361, 8.12.2004, p. 21), C 62/99 Decizia Comisiei din 15 octombrie 2003 privind măsurile adoptate de Italia în favoarea RAI SpA (JO L 119, 23.4.2004, p. 1), NN 88/98, Finanțarea unui canal de știri cu difuzare 24 de ore din 24 de către BBC, fără publicitate, cu taxă de licență (JO C 78, 18.3.2000, p. 6) și NN 70/98, Ajutor de stat în favoarea canalelor publice de radiodifuziune Kinderkanal și Phoenix, (JO C 238, 21.8.1999, p. 3).

⁽³⁰⁾ Cauzele conexate T-195/01 și T-207/01, Rec. 2002, p. II-2309.

33. În conformitate cu articolul 151 alineatul (4) din tratat, Comunitatea trebuie să ia în considerare aspectele culturale în acțiunile sale în temeiul altor dispoziții din tratat, în special pentru a respecta și a promova diversitatea culturilor sale. Articolul 87 alineatul (3) litera (d) din tratat permite Comisiei să considere ajutoarele pentru promovarea culturii compatibile cu piața comună, în cazul în care acestea nu afectează condițiile în care se desfășoară schimburile comerciale și concurența în cadrul Comunității într-o măsură care să contravină interesului comun.
34. Comisia are sarcina de a decide asupra aplicării efective a dispoziției în cauză, precum și a celorlalte derogări prevăzute la articolul 87 alineatul (3). Trebuie reamintit faptul că dispozițiile care acordă derogări de la interdicția de acordare a ajutoarelor de stat trebuie să fie aplicate restrictiv. În mod corespunzător, Comisia consideră că derogările culturale ar putea fi aplicate în acele cazuri în care obiectul cultural este identificat sau identificabil în mod clar⁽³¹⁾. În plus, Comisia este de părere că noțiunea de cultură trebuie aplicată conținutului și naturii obiectului în cauză, și nu mediului de propagare sau difuzării *per se* ⁽³²⁾. Mai mult, nevoile educaționale și democratice ale unui stat membru trebuie să fie evaluate separat de promovarea culturii în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (d) ⁽³³⁾.
35. Ajutoarele de stat în favoarea organismelor publice de radiodifuziune nu fac diferență, de obicei, între nevoile culturale, democratice și educaționale ale societății. Articolul 87 alineatul (3) litera (d) nu este, în general, aplicabil decât în cazul în care o măsură de finanțare vizează promovarea culturii. Ajutoarele de stat în favoarea organismelor publice de radiodifuziune se acordă, în general, sub forma compensației pentru îndeplinirea unui mandat de serviciu public și acestea sunt evaluate în conformitate cu articolul 86 alineatul (2), pe baza criteriilor stabilite în prezenta comunicare.
- 6. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTOARELOR DE STAT ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 86 ALINEATUL (2)**
36. În conformitate cu articolul 86 alineatul (2), „întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor prezentului tratat și, în special, normelor privind concurența, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Comunității”.
37. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, articolul 86 prevede o derogare și, prin urmare, trebuie interpretat în mod restrictiv. Curtea a precizat că, pentru ca o măsură să poată beneficia de o astfel de derogare, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:
- (i) serviciul în cauză trebuie să fie un serviciu de interes economic general și trebuie să fie definit în mod clar ca atare de către statul membru (definiție) ⁽³⁴⁾;
 - (ii) întreprinderii în cauză trebuie să i se fi încredințat în mod explicit prestarea serviciului respectiv de către statul membru (mandat) ⁽³⁵⁾;
 - (iii) aplicarea normelor de concurență din tratat (în acest caz, interdicția acordării ajutoarelor de stat) trebuie să împiedice realizarea sarcinilor specifice încredințate întreprinderii, iar derogarea de la respectivele norme nu trebuie să afecteze dezvoltarea comerțului într-o măsură care să contravină intereselor comunitare (testul de proporționalitate) ⁽³⁶⁾.
38. În cazul special al serviciului public de radiodifuziune, abordarea menționată anterior trebuie adaptată în funcție de prevederile interpretative din Protocolul de la Amsterdam, care se referă la „misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru” (definiție și mandat), și prevede o derogare de la normele din tratat în cazul finanțării serviciului public de radiodifuziune „în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public [...] și [...] nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare” (proporționalitate).
39. Comisia, în calitate de gardian al tratatului, trebuie să evalueze, pe baza probelor aduse de statele membre, dacă aceste criterii sunt îndeplinite. În ceea ce privește definiția misiunii de serviciu public, rolul Comisiei se limitează la a verifica dacă există o eroare manifestă (a se vedea secțiunea 6.1). Comisia verifică în continuare dacă există un mandat explicit și dacă se monitorizează efectiv îndeplinirea obligațiilor de serviciu public (a se vedea secțiunea 6.2).

⁽³¹⁾ De exemplu, deciziile Comisiei NN 88/98 BBC 24 de ore (JO C 78, 18.3.2000), NN 70/98 „Kinderkanal și Phoenix” (JO C 238, 21.8.1999).

⁽³²⁾ De exemplu, Decizia Comisiei N 458/2004 privind ajutorul de stat acordat Espacio Editorial Andaluza Holding sl., a se vedea JO C 131, 29.5.2005.

⁽³³⁾ NN 70/98, Ajutor de stat în favoarea posturilor publice de radiodifuziune Kinderkanal și Phoenix (JO C 238, 21.8.1999, p. 3).

⁽³⁴⁾ Hotărârea din cauza 172/80 Zuechner, Rec. 1981, p. 2021.

⁽³⁵⁾ Hotărârea din cauza C-242/95 GT-Link, Rec. 1997, p. 4449.

⁽³⁶⁾ Hotărârea din cauza C-159/94 EDF și GDF, Rec. 1997, p. I-5815.

40. Aplicând testului de proporționalitate, Comisia stabilește dacă o eventuală denaturare a concurenței, cauzată de compensația pentru obligația de serviciu public, se poate justifica prin necesitatea de a îndeplini misiunea de serviciu public și de a o finanța. Comisia evaluează, în special pe baza probelor pe care statele membre sunt obligate să le prezinte, dacă există suficiente garanții pentru a evita efecte disproporționate ale finanțării publice, supracompensația și subvențiile încrucișate și pentru a se asigura că organismele publice de radiodifuziune respectă condițiile de piață în desfășurarea activităților lor comerciale (a se vedea secțiunea 6.3 și următoarele).
41. Analiza respectării cerințelor privind ajutoarele de stat trebuie bazată pe caracteristicile specifice fiecărui sistem național. Comisia este conștientă de diferențele din sistemele naționale de radiodifuziune și de alte caracteristici ale piețelor de media ale statelor membre. În consecință, evaluarea compatibilității unui ajutor de stat în favoarea unui organism public de radiodifuziune, în temeiul articolului 86 alineatul (2), se realizează de la caz la caz, în conformitate cu practicile Comisiei⁽³⁷⁾ și respectând principiile menționate în următoarele secțiuni.
42. Comisia va lua în considerare, de asemenea, dificultățile pe care le-ar putea întâmpina unele state membre mai mici în obținerea fondurilor necesare, în cazul în care costurile serviciului public pe cap de locuitor sunt mai ridicate⁽³⁸⁾, luând în considerare în mod egal potențialele preocupări ale altor mijloace de informare în aceste state membre.
- ### 6.1. Definiția misiunii de serviciu public
43. În vederea îndeplinirii condiției de aplicare a articolului 86 alineatul (2), prevăzută la punctul 37 litera (i), este necesară stabilirea unei definiții oficiale a misiunii de serviciu public. Numai în acest caz Comisia va putea evalua cu suficientă siguranță juridică dacă derogarea prevăzută la articolul 86 alineatul (2) din tratat este aplicabilă.
44. Definirea misiunii de serviciu public este de competența statelor membre, care pot decide la nivel național, regional sau local, în conformitate cu ordinea legală internă. În general, în exercitarea acestei competențe, trebuie avut în vedere conceptul comunitar de „serviciu de interes economic general”.
45. Definiția statelor membre privind misiunea de serviciu public ar trebui să fie cât de precisă posibil. Acesta nu ar trebui să lase nici o îndoială în privința intenției statului membru de a include sau nu în misiunea de serviciu public o anumită activitate, desfășurată de un organism de radiodifuziune mandatat. În absența unei definiții clare și precise a obligațiilor impuse unui organism public de radiodifuziune, Comisia nu și-ar putea îndeplini sarcinile care îi revin în temeiul articolului 86 alineatul (2) și, în consecință, nu ar putea acorda nicio derogare în temeiul prevederii respective.
46. Identificarea clară a activităților care fac parte din misiunea de serviciu public este importantă și pentru ca operatorii privați să își poată planifica activitățile. În plus, condițiile misiunii de serviciu public ar trebui să fie suficient de precise, astfel încât autoritățile din statele membre să poată monitoriza eficient respectarea lor, după cum se explică în secțiunea următoare.
47. În același timp, ținând cont de caracterul specific al sectorului radiodifuziunii și de nevoia de a garanta independența editorială a organismelor publice de radiodifuziune, se ia în considerare, în general, o definiție calitativă, care să mandateze un anumit organism de radiodifuziune cu obligația de a oferi o gamă variată de programe și o ofertă echilibrată și variată, în sensul prevederilor interpretative ale Protocolului de la Amsterdam și legitimă în temeiul articolului 86 alineatul (2)⁽³⁹⁾. Se consideră, în general, că o astfel de definiție este în concordanță cu obiectivul de a satisface nevoile democratice, sociale și culturale ale unei societăți date, precum și cu garantarea pluralismului, inclusiv a diversității culturale și lingvistice. După cum a statuat Tribunalul de Primă Instanță, legitimitatea unei misiuni de serviciu public astfel definite în sens larg se întemeiază pe cerințele calitative ale serviciilor oferite de organismul public de radiodifuziune⁽⁴⁰⁾. Definiția serviciului public poate să reflecte, de asemenea, dezvoltarea și diversificarea activităților din era digitală, incluzând serviciile audiovizuale pe toate platformele de distribuție.
- ⁽³⁷⁾ A se vedea, drept exemplificare, recente decizii ale Comisiei în următoarele cazuri: E 8/06, Ajutor de stat în favoarea organismului public flamand de radiodifuziune VRT (JO C 143, 10.6.2008, p. 7), E 4/05, Ajutor de stat pentru finanțarea RTE și TNAG (TG4) (JO C 121, 17.5.2008, p. 5), E 3/05, Ajutor în favoarea organismelor publice germane de radiodifuziune (JO C 185, 8.8.2007, p.1), E 9/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea RAI (JO C 235, 23.9.2005, p. 3), E 10/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea France 2 și France 3 (JO C 240, 30.9.2005, p. 20), ajutorul E8/05, Organismul public spaniol de radiodifuziune RTVE (JO C 239, 4.10.2006, p. 17), C 2/04, Finanțarea ad-hoc a organismelor publice olandeze de radiodifuziune (JO L 49, 22.2.2008, p. 1).
- ⁽³⁸⁾ Dificultăți similare se pot întâlni, de asemenea, când serviciile publice de radiodifuziune se adresează minorităților lingvistice sau necesităților locale.
- ⁽³⁹⁾ Hotărârea din cauza T-442/03, SIC/Comisia, Repertoriu 2008, punctul 201, Hotărârea în cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 TV2 Danmark/Comisia, Repertoriu 2008, punctele 122-124.
- ⁽⁴⁰⁾ Aceste criterii calitative sunt, conform Tribunalului de Primă Instanță, „rațiunea de a fi a SIEG de radiodifuziune în peisajul audiovizual național” și „nu există, așadar, motiv ca un SIEG de radiodifuziune definit în termeni largi, însă care ar sacrifica respectarea acestor cerințe în beneficiul unui comportament de operator comercial [...], să continue să fie finanțat de către stat”, T-442/03, SIC/Comisia, punctul 211.

48. În ceea ce privește definiția serviciului public în sectorul radiodifuziunii, rolul Comisiei se limitează la a verifica dacă există o eroare manifestă. Comisiei nu îi revine rolul de a decide ce programe trebuie furnizate și finanțate ca serviciu de interes economic general, nici de a pune la îndoială natura sau calitatea unui anumit produs. Cu toate acestea, ar exista o eroare manifestă în definiția misiunii de serviciu public în cazul în care aceasta ar include activități care nu ar putea fi în mod rezonabil considerate ca răspunzând – în termenii Protocolului de la Amsterdam – „nevoilor democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți”. De exemplu, acesta ar fi, în mod normal, cazul publicității, al comerțului electronic, al tele-shoppingului, al utilizării numerelor cu tarif special în cazul jocurilor-concurs comerciale⁽⁴¹⁾, al sponsorizării sau al activităților comerciale. Mai mult, ar putea apărea o eroare manifestă dacă ajutorul de stat este utilizat pentru a finanța activități care nu reprezintă o valoare adăugată, în ceea ce privește nevoile specifice sociale, democratice și culturale ale societății.

49. În acest sens, trebuie reamintit faptul că misiunea de serviciu public desemnează serviciile oferite publicului în interesul general. Problema definirii misiunii de serviciu public nu trebuie confundată cu problema mecanismului de finanțare ales pentru furnizarea respectivelor servicii. Prin urmare, dacă organismele publice de radiodifuziune pot desfășura activități comerciale, precum vânzarea de spații publicitare pentru a obține venituri, activitățile respective nu pot fi considerate ca făcând parte integrantă din misiunea de serviciu public⁽⁴²⁾.

6.2. Mandat și control

50. Pentru a putea beneficia de o derogare în temeiul articolului 86 alineatul (2) din tratat, misiunea de serviciu public ar trebui încredințată uneia sau mai multor întreprinderi printr-un act oficial (de exemplu act legislativ, contract sau mandat obligatoriu).

51. Mandatul (mandatele) va (vor) specifica natura exactă a obligațiilor serviciului public în conformitate cu secțiunea 6.1 de mai sus și va (vor) fixa condițiile pentru oferirea compensației, precum și modalitățile de evitare a unei eventuale supracompensații și de rambursare a acesteia.

52. De fiecare dată când domeniul de aplicare al misiunii de serviciu public se extinde pentru a acoperi noi servicii, definiția și mandatul (mandatele) ar trebui modificate în mod corespunzător, în limitele articolului 86 alineatul (2) din tratat. Pentru a permite organismelor publice de radiodifuziune să reacționeze prompt la noile evoluții tehnologice, statele membre trebuie să prevadă, de asemenea, ca

mandatarea cu un nou serviciu să se efectueze după evaluarea menționată la secțiunea 6.7 de mai jos, înainte de rectificarea oficială a mandatului original.

53. Nu este suficient însă ca organismul public de radiodifuziune să fie însărcinat în mod oficial cu prestarea unui serviciu public bine definit. Este necesar, de asemenea, ca serviciul public să fie prestat în mod efectiv, în conformitate cu modalitățile prevăzute în actul oficial încheiat între stat și întreprinderea căreia i-a fost încredințată misiunea de serviciu public. În acest scop, este de dorit ca o autoritate competentă sau un organism desemnat în acest scop să monitorizeze aplicarea sa în mod transparent și eficace. Necesitatea existenței unei autorități competente sau a unui organism însărcinat să exercite un astfel de control este evidentă în cazul standardelor de calitate impuse operatorului cărui i se încredințează misiunea. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind principiile și orientările politicii comunitare în domeniul audiovizualului în era digitală⁽⁴³⁾, Comisia nu este competentă să aprecieze respectarea standardelor de calitate: aceasta trebuie să se poată baza pe supravegherea corespunzătoare efectuată de statele membre privind îndeplinirea de către organismul de radiodifuziune a misiunii sale de serviciu public, inclusiv standardele calitative stabilite în acea misiune⁽⁴⁴⁾.

54. În conformitate cu Protocolul de la Amsterdam, competența de a alege mecanismul care să asigure un control eficient al îndeplinirii obligațiilor de serviciu public aparține statelor membre, permițând astfel Comisiei să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu articolul 86 alineatul (2). O astfel de supraveghere ar putea fi eficace doar dacă ar fi efectuată de un organ cu adevărat independent de conducerea organismelor publice de radiodifuziune, care să aibă competența, capacitatea și resursele necesare să efectueze monitorizări periodice și care să conducă la impunerea de măsuri corective adecvate necesare pentru asigurarea respectării obligațiilor care incumbă serviciului public.

55. În absența unor indicii suficiente și fiabile în sensul că respectivul serviciu public este prestat efectiv în conformitate cu misiunea încredințată, Comisia nu ar putea să își îndeplinească sarcinile care îi revin în temeiul articolului 86 alineatul (2) din tratat și, prin urmare, nu ar putea acorda o derogare în temeiul acestei prevederi.

6.3. Alegerea finanțării serviciilor publice de radiodifuziune

56. Îndatoririle de serviciu public pot fi cantitative, calitative sau atât cantitative, cât și calitative. Indiferent de formă, acestea pot justifica compensația, în măsura în care presupun costuri suplimentare pe care operatorul de radiodifuziune nu ar fi trebuit să le suporte în mod normal.

⁽⁴¹⁾ În ceea ce privește încadrarea jocurilor-concurs, inclusiv a numerelor cu tarif special, conform Directivei privind serviciile media audiovizuale, în categoria teleshoppingului sau a publicității, a se vedea hotărârea Curții în cauza C-195/06 KommAustria/ORF din 18 octombrie 2007.

⁽⁴²⁾ A se vedea hotărârea din cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 TV2, Repertoriu 2008, punctele 107-108.

⁽⁴³⁾ COM(1999) 657 final, secțiunea 3(6).

⁽⁴⁴⁾ A se vedea hotărârea din cauza T-442/03, SIC/Comisia, Repertoriu 2008, punctul 212.

57. Schemele de finanțare pot fi divizate în două mari categorii: „finanțare unică” și „finanțare mixtă”. Categoria „finanțării unice” cuprinde sistemele în care organismele publice de radiodifuziune sunt finanțate numai din fonduri publice, indiferent de forma acestora. Schemele de „finanțare mixtă” cuprind o gamă variată de mecanisme prin intermediul cărora serviciul public de radiodifuziune este finanțat în proporții variabile din resurse de stat și din venituri provenind din activități comerciale sau de servicii publice, precum vânzarea de spații sau programe publicitare și oferirea de servicii contra cost.

58. Așa cum prevede Protocolul de la Amsterdam: „Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune [...]” Prin urmare, Comisia nu emite nicio obiecție de principiu privind alegerea unei scheme de finanțare mixte față de o schemă de finanțare unică.

59. Deși statele membre sunt libere să aleagă modalitățile de finanțare a serviciului public de radiodifuziune, Comisia trebuie să verifice, în temeiul articolului 86 alineatul (2), dacă finanțarea de la stat nu afectează concurența pe piața comună în mod disproporționat, după cum s-a menționat anterior în paragraful 38.

6.4. Cerințe de transparență pentru evaluarea ajutoarelor de stat

60. Evaluarea realizată de Comisie privind ajutoarele de stat necesită o definiție clară și precisă a misiunii de serviciu public și o distincție clară și adecvată între activitățile de serviciu public și activitățile din afara serviciului public, inclusiv o separare clară a conturilor.

61. La nivel național se impune deja, în mod normal, separarea conturilor între activitățile legate de serviciu public și cele care nu sunt specifice unui serviciu public, deoarece aceasta este esențială pentru a se asigura transparența și controlul utilizării fondurilor publice. Separarea conturilor oferă un instrument de evaluare a eventualelor subvenții încrucișate și de motivare a plăților de compensări justificate prin îndeplinirea misiunilor de interes economic general. Doar pe baza unei alocări adecvate de venituri și costuri se poate stabili dacă finanțarea publică se limitează efectiv la costurile nete ale misiunii de serviciu public și dacă poate fi, prin urmare, autorizată în temeiul articolului 86 alineatul (2) și al Protocolului de la Amsterdam.

62. Directiva 2006/111/CE prevede obligația statelor membre de a adopta măsuri legate de transparență pentru orice întreprindere titulară de drepturi speciale sau exclusive ori căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, care primește o compensație

pentru obligația de serviciu public sub orice formă, în legătură cu acest serviciu și care desfășoară alte activități nespecifice unui serviciu public. Aceste cerințe privind transparența sunt: (a) toate conturile interne corespunzătoare diferitelor activități, și anume cele specifice serviciului public și cele nespecifice unui serviciu public, trebuie să fie separate; (b) toate costurile și veniturile trebuie să fie percepute și alocate corect, pe baza principiilor de contabilitate analitică aplicate de o manieră coerentă și justificabile în mod obiectiv; și (c) principiile de contabilitate analitică în conformitate cu care sunt stabilite conturile separate trebuie să fie definite în mod clar ⁽⁴⁵⁾.

63. Aceste cerințe generale privind transparența se aplică, de asemenea, operatorilor de radiodifuziune, în măsura în care acestora li s-a încredințat prestarea unui serviciu de interes economic general, primesc o compensație pentru obligația de serviciu public, în legătură cu acest serviciu și, de asemenea, desfășoară alte activități nespecifice unui serviciu public.

64. În sectorul radiodifuziunii, separarea conturilor nu ridică probleme deosebite în ceea ce privește veniturile. Din acest motiv Comisia consideră că, în ceea ce privește veniturile, organismele de radiodifuziune ar trebui să prezinte o evidență detaliată a surselor și sumelor care corespund ansamblului de venituri obținute în urma prestării unor activități de serviciu public și nepublic.

65. În ceea ce privește costurile, pot fi luate în considerare toate cheltuielile ocazionate de funcționarea serviciului public. În cazul în care întreprinderea efectuează activități care nu intră sub incidența serviciului public, se pot lua în calcul doar costurile asociate serviciului public. Comisia recunoaște că, în sectorul serviciului public de radiodifuziune, separarea conturilor poate fi mai anevoioasă din punctul de vedere al cheltuielilor, ca urmare a faptului că, în special în sectorul radiodifuziunii tradiționale, statele membre pot considera că toate programele unui organism de radiodifuziune sunt incluse în misiunea de serviciu public, permițând în același timp și exploatarea comercială a acestora. Cu alte cuvinte, activitățile legate de serviciul public și cele din afara acestui domeniu pot, într-o mare măsură, să partajeze aceleași surse, pe când cheltuielile nu pot întotdeauna să fie separate în mod proporțional.

66. Cheltuielile specifice activităților serviciului din afara sferei publice (de exemplu, cheltuielile de marketing legate de publicitate) ar trebui întotdeauna să fie identificate în mod clar și marcate separat. În plus, costurile de producție care sunt destinate în același timp dezvoltării activităților în domeniul serviciilor publice și nepublice, ar trebui alocate proporțional activităților legate de serviciul public și respectiv activităților din afara acestui serviciu, de câte ori este posibil, în mod semnificativ.

⁽⁴⁵⁾ Articolul 4 din Directiva 2006/111/CE.

67. În alte cazuri, ori de câte ori aceleași resurse sunt utilizate pentru a îndeplini sarcini din cadrul și din afara serviciului public, costurile comune de producție ar trebui alocate pe baza diferenței în costurile totale ale companiei, cu și fără activitățile de serviciu nepublic ⁽⁴⁶⁾. În acest caz, costurile care sunt în totalitate atribuibile activităților de serviciu public, dar care profită și activităților din afara serviciului public, nu trebuie să fie repartizate între cele două tipuri de activități și pot fi alocate în întregime activităților de serviciu public. Această diferență față de abordarea urmată în general în alte servicii publice se explică prin specificitățile sectorului public de radiodifuziune. În sectorul radiodifuziunii publice, beneficiile nete ale activităților comerciale legate de activitățile de serviciu public trebuie să fie luate în considerare pentru calcularea costurilor nete ale serviciului public și, prin urmare, pentru reducerea nivelului compensației pentru obligația de serviciu public. Astfel se reduce riscul subvenționărilor încrucișate, prin atribuirea de cheltuieli comune activităților de serviciu public.
68. Principalul exemplu pentru situația descrisă în paragraful anterior ar fi cheltuielile ocazionate de producerea programelor în cadrul misiunii de serviciu public a organismului de radiodifuziune. Aceste programe îndeplinesc misiunea de serviciu public și, totodată, generează audiență pentru comercializarea de spații publicitare. Cu toate acestea, este aproape imposibil de cuantificat cu un grad suficient de precizie partea din audiență care îndeplinește misiunea de serviciu public și cea care generează venit din publicitate. Din acest motiv, distribuirea costurilor ocazionate de producerea programului între cele două tipuri de activități riscă să fie arbitrară și nesemnificativă.
69. Comisia consideră că transparența financiară ar putea fi sporită și mai mult printr-o separare adecvată între activitățile de serviciu public și cele din afara acestuia la nivel de organizare a organismului public de radiodifuziune. În mod normal, separarea funcțională și structurală permite evitarea de la început a subvenționărilor încrucișate și a activităților comerciale precum și garantarea aplicării prețului de transfer și a respectării principiului deplinei concurențe. Prin urmare, Comisia invită statele membre să ia în considerare separarea funcțională și structurală a activităților importante și disociabile, ca o formă de bună practică.
- 6.5. Principiul costurilor nete și supracompensația**
70. Ca principiu, deoarece supracompensația nu este necesară pentru funcționarea serviciului de interes economic
- general, aceasta constituie ajutor de stat incompatibil și trebuie rambursat către stat, sub rezerva clarificărilor prezentate în această secțiune cu privire la serviciile publice de radiodifuziune.
71. Comisia pornește de la premisa că finanțarea acordată de stat este necesară, în mod normal, pentru a permite întreprinderii să își îndeplinească misiunea de serviciu public. Cu toate acestea, pentru a îndeplini cerințele testului de proporționalitate, trebuie ca, în general, valoarea compensației publice să nu depășească costurile nete ale misiunii de serviciu public, ținând cont și de alte venituri directe sau indirecte rezultate din aceasta. Din acest motiv, beneficiul net al tuturor activităților comerciale legate de activitatea de serviciu public va fi luat în calcul pentru determinarea cheltuielilor nete de serviciu public.
72. Întreprinderile care primesc o compensație pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public pot, în general, să aibă un profit rezonabil. Acest profit reprezintă o rată a rentabilității propriului capital care ia în considerare riscul sau absența riscului asumat de întreprindere. În sectorul radiodifuziunii, misiunea de serviciu public este îndeplinită de cele mai multe ori de către organisme de radiodifuziune care nu sunt orientate către obținerea de profit sau care nu trebuie să rentabilizeze capitalul utilizat sau să efectueze orice activitate în afara celeia de furnizare a serviciului public. Comisia consideră că, în aceste situații, nu este rezonabilă includerea unui element de profit în suma compensației pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public ⁽⁴⁷⁾. Cu toate acestea, în alte cazuri, de exemplu în situația în care obligațiile de serviciu public sunt însărcinate unor întreprinderi administrate comercial și care trebuie să rentabilizeze capitalul investit, un element de profit care reprezintă o remunerare echitabilă a capitalului, având în vedere riscurile, poate fi considerat rezonabil, dacă este justificat corespunzător și cu condiția să fie necesar pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public.
73. Organismele publice de radiodifuziune pot reține supracompensația anuală peste nivelul costurilor nete ale serviciului public (ca „rezerve ale serviciului public”), în măsura în care aceasta este necesară pentru asigurarea finanțării obligațiilor acestora de serviciu public. În general, Comisia consideră că o sumă de până la 10 % din cheltuielile anuale cuprinse în buget privind misiunea de serviciu public poate fi considerată necesară pentru a acoperi fluctuațiile de costuri și de venit. Ca regulă, supracompensația care depășește această limită trebuie să fie recuperată neîntârziat.

⁽⁴⁶⁾ Aceasta presupune referirea la o situație ipotetică în care activitățile de serviciu nepublic ar urma să fie întrerupte: costurile astfel evitate reprezintă suma costurilor comune care trebuie alocate activităților care nu sunt specifice serviciului public.

⁽⁴⁷⁾ Această dispoziție nu împiedică, bineînțeles, ca organismele publice de radiodifuziune să înregistreze profit din activitățile lor comerciale desfășurate în afara misiunii de serviciu public.

74. În cazuri excepționale și temeinic justificate, organismelor publice de radiodifuziune li se poate permite să rețină o sumă care să depășească 10 % din cheltuielile anuale cuprinse în buget privind misiunea acestora de serviciu public. Acest lucru este acceptabil doar cu condiția ca această supracompensație să fie alocată în mod specific, din timp și în mod obligatoriu, în scopul unor investiții majore, nerecurente, necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public ⁽⁴⁸⁾. Utilizarea unei astfel de supracompensații alocate în mod clar trebuie să fie limitată în timp, depinzând de destinația sa.
75. Pentru a permite Comisiei să-și exercite îndatoririle, statele membre stabilesc condițiile în care supracompensația menționată anterior poate fi folosită de către organismele publice de radiodifuziune.
76. Supracompensația menționată anterior se va utiliza doar în scopul finanțării activităților de serviciu public. Subvenția încrucișată a activităților comerciale nu este justificată și constituie ajutor de stat incompatibil.

6.6. Mecanisme de control financiar

77. Statele membre prevăd mecanisme adecvate pentru a preveni orice supracompensație, sub rezerva prevederilor de la punctele 72-76. Acestea asigură controlul periodic și eficient al utilizării finanțării publice pentru a preveni supracompensația și subvențiile încrucișate și pentru a examina nivelul „rezervelor serviciului public” și utilizarea acestora. Competența de a alege mecanismele de control cele mai adecvate din sistemul de radiodifuziune național aparține statelor membre, ținând cont și de nevoia de a asigura coerența cu mecanismele instituite pentru supravegherea îndeplinirii misiunii de serviciu public.
78. Pentru a fi eficiente, se consideră că astfel de controale ar trebui efectuate de către un organ extern independent de organismul public de radiodifuziune, la intervale regulate de timp, de preferință anual. Statele membre se asigură că pot fi aplicate măsuri efective pentru a recupera supracompensația care nu respectă prevederile secțiunii 6.5 anterioare și subvențiile încrucișate.
79. Situația financiară a organismelor publice de radiodifuziune ar trebui să facă obiectul unei revizuirii detaliate la sfârșitul fiecărei perioade financiare, după cum se

prevede în sistemele naționale de radiodifuziune ale statelor membre, sau, în absența acesteia, al unei perioade de timp care nu trebuie să depășească, în mod normal, patru ani. Orice „rezerve ale serviciului public” existente la sfârșitul perioadei financiare sau ale unei perioade echivalente după cum s-a menționat anterior, se iau în considerare la calcularea nevoilor financiare ale organismului public de radiodifuziune pentru perioada următoare. În cazul unor rezerve ale serviciului public care depășesc în mod recurent 10 % din costurile anuale de serviciu public, statele membre reexaminează dacă nivelul finanțării corespunde nevoilor financiare efective ale serviciilor publice de radiodifuziune.

6.7. Diversificarea serviciilor publice de radiodifuziune

80. În ultimii ani, piețele audiovizuale au înregistrat schimbări importante, care au condus la evoluția și diversificarea ofertei actuale de radiodifuziune. Aceste schimbări au ridicat noi întrebări privind aplicarea normelor privind ajutoarele de stat la serviciile audiovizuale, care depășesc conceptul de activitate de radiodifuziune în sens tradițional.
81. În acest sens, Comisia consideră că organismele publice de radiodifuziune ar trebui să poată folosi oportunitățile oferite de procesul de digitalizare și de diversificarea platformelor de distribuție pe baza neutralității tehnologice, în beneficiul societății. Pentru a garanta rolul fundamental al organismelor publice de radiodifuziune în noul mediu digital, acestea pot utiliza ajutoarele de stat pentru a oferi servicii audiovizuale pe platforme noi de distribuție, răspunzând publicului general dar și intereselor speciale, cu condiția ca acestea să se adreseze aceluiași nevoi democratice, sociale și culturale ale societății în cauză și să nu provoace efecte disproporționate pe piață, care nu sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public.
82. În paralel cu evoluția rapidă a pieței radiodifuziunii, modelele economice ale organismelor de radiodifuziune suferă, de asemenea, schimbări. Îndeplinind misiunea lor de serviciu public, organismele de radiodifuziune se orientează din ce în ce mai mult către noi surse de finanțare, cum ar fi publicitatea electronică sau furnizarea de servicii contra cost (așa-numitele servicii cu plată, precum accesul la arhive contra unei taxe, posturi de televiziune de interes special pe bază de plată la vizionare, accesul la servicii mobile contra plății unei sume forfetare, difuzarea unor programe înregistrate contra unei taxe, descărcarea unui conținut electronic contra cost, etc.). Elementul de remunerație în cazul serviciilor contra cost poate fi legat, de exemplu, de plata unor taxe de distribuție de rețea sau de drept de autor de către organismele de radiodifuziune (de exemplu, dacă serviciile oferite pe platforme mobile sunt furnizate contra plății unei taxe unui operator mobil).

⁽⁴⁸⁾ Astfel de rezerve speciale pot fi justificate în scopul realizării unor investiții tehnologice majore (precum digitalizarea) care sunt anticipate a se produce într-un anumit moment și sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public; sau al unor măsuri importante de restructurare, necesare pentru funcționarea continuă a organismului public de radiodifuziune pe parcursul unei perioade determinate de timp.

83. Cu toate că serviciile publice de radiodifuziune au beneficiat în mod tradițional de difuzare gratuită, Comisia consideră că existența unui element de remunerație directă în serviciile oferite – având un impact asupra accesului clienților ⁽⁴⁹⁾ – nu înseamnă în mod obligatoriu că aceste servicii nu fac parte în mod clar din misiunea de serviciu public, cu condiția ca elementul „preț” să nu compromită caracterul distinctiv al serviciului public care răspunde nevoilor specifice sociale, democratice și culturale ale societății, ceea ce distinge serviciile publice de activitățile pur comerciale ⁽⁵⁰⁾. Elementul de remunerație este unul dintre aspectele care trebuie luate în considerare atunci când se decide includerea unui asemenea serviciu în misiunea de serviciu public, deoarece acesta poate afecta universalitatea și configurația generală a serviciului oferit, precum și impactul asupra pieței. Statele membre pot mandata organismele publice de radiodifuziune să ofere anumite servicii specifice contra cost ca parte a misiunii acestora de serviciu public, cu condiția ca serviciile în cauză să răspundă nevoilor specifice sociale, democratice și culturale ale societății, fără să producă efecte disproporționate asupra concurenței și asupra comerțului transfrontalier.
84. După cum s-a menționat anterior, operatorii publici de radiodifuziune pot utiliza ajutoare de stat pentru prestarea serviciilor audiovizuale pe toate platformele, cu condiția ca cerințele de fond stabilite în Protocolul de la Amsterdam să fie îndeplinite. În acest scop, statele membre iau în considerare, printr-o procedură inițială de evaluare, bazată pe o consultare publică, dacă serviciile audiovizuale semnificativ noi care sunt preconizate de operatorii publici de radiodifuziune îndeplinesc cerințele Protocolului de la Amsterdam, adică dacă acestea răspund nevoilor democratice, sociale și culturale ale societății, luând în calcul în mod corespunzător potențialele efecte asupra condițiilor comerciale și asupra concurenței.
85. Statelor membre le revine sarcina de a decide, având în vedere caracteristicile și evoluția pieței radiodifuziunii,
86. Alegerea celui mai adecvat mecanism pentru a asigura conformitatea serviciilor audiovizuale cu condițiile de fond ale Protocolului de la Amsterdam intră în sfera de competență a statelor membre, ținându-se seama de specificitățile sistemelor lor naționale de radiodifuziune și de nevoia de a garanta independența editorială a organismelor publice de radiodifuziune.
87. Din motive legate de transparență și de obținere a tuturor informațiilor relevante necesare în vederea adoptării unei decizii echilibrate, părțile interesate vor avea posibilitatea să își exprime opiniile privind serviciul semnificativ nou preconizat în cadrul unui proces deschis de consultare. Rezultatul procesului de consultare, evaluarea acestuia, precum și motivele pe care se întemeiază adoptarea deciziei vor fi puse la dispoziția publicului.
88. Pentru a se asigura că finanțarea publică a serviciilor audiovizuale noi importante nu denaturează schimburile comerciale și concurența în mod contrar intereselor comune, statele membre vor evalua, pe baza rezultatelor consultărilor deschise, impactul general al noului serviciu pe piață prin compararea situației în prezență și în absența noului serviciu planificat. În evaluarea impactului pe piață, aspectele relevante includ, de exemplu, existența unor oferte similare sau substituibile pe piață, concurența editorială, structura pieței, poziția pe piață a organismului public de radiodifuziune, nivelul concurenței și efectul potențial asupra inițiativelor private. Acest impact trebuie evaluat în funcție de valoarea pe care serviciile în cauză le prezintă pentru societate. În cazul unor efecte predominant negative pe piață, finanțarea de stat a serviciilor audiovizuale ar fi considerată proporțională numai dacă se justifică prin valoarea adăugată în ceea ce
- ⁽⁴⁹⁾ După cum a menționat Consiliul Europei în Recomandarea sa privind misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională, „[...] statele membre pot lua în considerare soluții de finanțare suplimentare respectând întocmai aspectele legate de piață și concurență. În special în cazul noilor servicii personalizate, statele membre pot permite mijloacelor publice de informare în masă să primească remunerații [...]. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste soluții nu ar trebui să aducă atingere principiului universalității mijloacelor publice de informare în masă sau să conducă la discriminarea între diferite grupuri ale societății [...]. Atunci când statele membre dezvoltă noi sisteme de finanțare, acestea ar trebui să acorde atenția cuvenită naturii conținutului oferit în interesul publicului și în interesul comun.”
- ⁽⁵⁰⁾ De exemplu, Comisia consideră că difuzarea, contra unei plăți directe solicitată utilizatorilor, a unei oferte specializate cu conținut „premium”, s-ar încadra, în mod normal, în categoria activităților comerciale. Pe de altă parte, de exemplu, Comisia consideră că facturarea doar a taxelor de utilizare a rețelei pentru difuzarea unui program echilibrat și variat pe noi platforme, precum dispozitivele mobile, nu transformă oferta într-o activitate comercială.
- ⁽⁵¹⁾ De exemplu, Comisia consideră că anumite forme de transmisie lineară, precum transmisia simultană a știrilor televizate pe alte platforme (de exemplu, internet, dispozitive mobile) pot fi calificate ca nefiind un serviciu „nou” în sensul prezentei comunicări. Încadrarea ca servicii semnificativ noi a altor forme de retransmisie a programelor organismelor publice de radiodifuziune pe alte platforme ar trebui să fie determinată de statele membre, avându-se în vedere specificitățile și caracteristicile serviciilor în cauză.

privește răspunsul la nevoile sociale, democratice și culturale ale societății⁽⁵²⁾, luându-se în considerare, de asemenea, oferta globală existentă de servicii publice.

89. O astfel de evaluare ar putea fi obiectivă doar dacă ar fi efectuată de un organ cu adevărat independent de conducerea organismelor publice de radiodifuziune, și din perspectiva numirii și revocării membrilor săi, și care să aibă capacitatea și resursele suficiente pentru a-și exercita îndatoririle. Statele membre sunt capabile să stabilească o procedură proporțională cu mărimea pieței și cu poziția de piață a organismului public de radiodifuziune.

90. Mențiunile anterioare nu vor împiedica organismele publice de radiodifuziune să testeze servicii noi, inovante (de exemplu, sub forma proiectelor pilot) la scară limitată (de exemplu, în ceea ce privește intervalul de timp și audiența) și în scopul strângerii de informații privind fezabilitatea și valoarea adăugată a serviciului preconizat, atât timp cât o astfel de perioadă de probă nu echivalează cu introducerea unui serviciu audiovizual nou important, de sine stătător.

91. Comisia consideră că evaluarea menționată anterior va contribui la asigurarea respectării normelor CE privind ajutoarele de stat la nivel național. Acest lucru nu aduce atingere nici competențelor Comisiei de a verifica dacă statele membre respectă dispozițiile tratatului și nici dreptului acestuia de a se sesiza, la nevoie, în urma plângerilor sau din proprie inițiativă.

6.8. Proporționalitate și comportament de piață

92. În conformitate cu Protocolul de la Amsterdam, organismele publice de radiodifuziune nu trebuie să desfășoare activități care ar avea drept consecință denaturarea disproporționată a concurenței și care nu sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public. De exemplu, achiziționarea unui conținut „premium” ca parte din misiunea generală de serviciu public a organismului public de radiodifuziune este considerată, în general, legitimă. Cu toate acestea, concurența ar fi denaturată în mod disproporționat în cazul în care organismele publice de radiodifuziune ar menține drepturile premium exclusive, fără a le folosi sau fără a acorda sublicențe pentru acestea, în mod transparent și în timp util. Prin urmare, Comisia invită statele membre să se asigure că organismele publice de radiodifuziune respectă principiul proporționalității și în ceea ce privește achiziționarea de drepturi „premium” și să stabilească norme privind acordarea de către organismele publice de radiodifuziune de sublicențe în cazul drepturilor „premium” exclusive neutilizate.

⁽⁵²⁾ A se vedea, de asemenea, nota de subsol 40 privind justificarea serviciilor de interes economic general în domeniul radiodifuziunii.

93. Organismele publice de radiodifuziune au obligația să respecte principiile de piață atunci când desfășoară activități comerciale și, atunci când acționează prin intermediul filialelor comerciale, relația dintre acestea și filialele comerciale trebuie să respecte principiul deplinei concurențe. Statele membre vor veghea ca organismele publice de radiodifuziune să respecte principiul deplinei concurenței, să efectueze investiții comerciale în conformitate cu principiul investitorului privat în economia de piață și să nu adopte un comportament anticoncurențial față de competitorii lor, bazat pe finanțarea publică de care beneficiază.

94. Un exemplu de comportament anticoncurențial poate fi subcotaarea prețului. Un serviciu public de radiodifuziune ar putea fi tentat să provoace scăderea prețului pentru publicitate sau prețul altor activități nespecifice unui serviciu public (precum serviciile comerciale contra cost) sub ceea ce poate fi considerat în mod rezonabil ca fiind conform cu regulile pieței, pentru a reduce veniturile concurenților, în măsura în care compensația publică acoperă diminuarea veniturilor. Un astfel de comportament nu poate fi considerat ca intrinsec misiunii de serviciu public atribuite organismului de radiodifuziune și, în orice caz, ar „afecta condițiile comerciale și concurența în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun” și ar încălca astfel Protocolul de la Amsterdam.

95. Având în vedere diferențele dintre situațiile piețelor, respectarea principiilor de piață de către organismele publice de radiodifuziune și, în special, chestiunile legate de reducerea prețurilor în oferta comercială de către organismele publice de radiodifuziune sau dacă acestea respectă principiul proporționalității în ceea ce privește achiziționarea de programe cu conținut „premium”⁽⁵³⁾ se va evalua de la caz la caz, avându-se în vedere specificitățile pieței și ale serviciului în cauză.

96. Comisia consideră că responsabilitatea de a se asigura că organismele publice de radiodifuziune respectă principiile de piață aparține, în primul rând, autorităților naționale. În acest scop, statele membre se vor dota cu mecanismele corespunzătoare care să permită analizarea oricărei plângeri potențiale în mod eficient, la nivel național.

97. Fără a aduce atingere punctului anterior, dacă va considera necesar, Comisia va acționa pe baza articolelor 81, 82, 86 și 87 din Tratatul CE.

⁽⁵³⁾ De exemplu, unul dintre aspectele relevante poate fi evaluarea dacă organismele publice de radiodifuziune supralicitează în mod substanțial pentru drepturile de difuzare a programelor cu conținut „premium”, astfel încât se depășește cadrul mandatului de serviciu public și rezultă o denaturare disproporționată a pieței.

7. APLICAREA ÎN TIMP

98. Prezenta comunicare se va aplica din ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Aceasta va înlocui Comunicarea Comisiei din 2001 cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune.
99. Comisia va aplica prezenta Comunicare tuturor măsurilor de ajutor notificate, în legătură cu care se impune luarea unei decizii după momentul publicării comunicării în Jurnalul Oficial, chiar dacă proiectele au fost notificate anterior acelei date.
100. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal ⁽⁵⁴⁾, Comisia va aplica, pentru cazurile de ajutoare nenotificate:
- (a) prezenta Comunicare, dacă ajutorul a fost acordat după publicarea acesteia;
 - (b) Comunicarea din 2001, în toate celelalte cazuri.
-

⁽⁵⁴⁾ JO C 119, 22.5.2002, p. 22.